

Handboek KWALITEIT

Protocol 2020

Kwaliteitsborging in de zuivelketen

Voorwoord

Voor u ligt het handboek van het programma KwaliGeit, protocol 2020. Het is een kwaliteitsborgingsprogramma van de Commissie Kwaliteit van de Nederlandse Geiten Zuivel Organisatie (NGZO).

Kwaliteitsborging op het melkgeitenbedrijf maakt integraal onderdeel uit van het kwaliteitsbeleid van de ontvanger en/of verwerker van uw boerderijmelk. Ook in de handel en export van geitenmelk- en zuivelproducten is een aantoonbare borging van het productieproces op het melkgeitenbedrijf een essentieel onderdeel.

Als melkgeitenhouder bent u een belangrijke schakel in het productieproces en verantwoord produceren. De ontvanger van boerderijmelk vraagt u om aantoonbaar te maken dat uw bedrijfsvoering op een aantal punten geborgd is. Deze punten vindt u terug in dit programma KwaliGeit, protocol 2020.

Het KwaliGeit-programma protocol 2020 bestaat uit de volgende zeven hoofdstukken;

1. Bedrijf
2. Diergeneesmiddelen
3. Diergezondheid en -welzijn
4. Voer en water
5. Melkwinning en koeling
6. Werkwijze Qlip met betrekking tot beoordelen en certificeren
7. BGA Hollandse Geitenkaas (optioneel)

Actuele informatie en/of eventuele tussentijdse wijzigingen kunt u terug vinden op www.ngzo.nl

Het handboek is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met de ontvangers en/of verwerkers van boerderijmelk. Bij de totstandkoming is onder andere rekening gehouden met de eisen vanuit de Europese hygiënevoorschriften met betrekking tot levensmiddelen die voor alle geitenhouders van toepassing zijn en met relevante Nederlandse Wet- en regelgeving.

Namens NGZO

N. Verduin
Voorzitter NGZO

Indeling normen

De normen binnen KwaliGeit zijn te herleiden naar verschillende bronnen. Om hier inzicht in te geven is per norm vermeld op welke bron de norm gebaseerd is. Het is mogelijk dat een norm gebaseerd is op meerdere bronnen, in dat geval ziet u meerdere icoontjes bij de betreffende norm.

In onderstaand overzicht staan de verschillende bronnen benoemd en op welke wijze dit per norm wordt weergegeven.

Bron

De Nederlandse overheid houdt toezicht op de productveiligheid en -verwerking bij ontvangers van Boerderijmelk in Nederland. Dit toezicht is gebaseerd op nationale en Europese wetgeving. In de Nederlandse zuivelsector worden deze inspecties voornamelijk uitgevoerd door het Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ) onder verantwoordelijkheid van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA). Bij deze controle dient de ontvanger van Boerderijmelk aan te tonen dat melk, afkomstig van de boerderij, voldoet aan de criteria van de hygiëne verordeningen. Het betreft o.a. de volgende EU-verordeningen: Vo 178/2002, Vo 852/2004, Vo 853/2004, Vo 854/2004, Vo 178/2002.

Naast het toezicht door het COKZ bij de ontvangers van Boerderijmelk zijn ook normen in het KwaliGeit-handboek opgenomen die gebaseerd zijn op Nederlandse wet- en regelgeving waar NVWA toezicht op houdt. Het betreft bijvoorbeeld normen rondom voorschrijven en gebruik van diergeneesmiddelen en huisvesting van zieke dieren. De grondslag voor deze normen zijn te vinden in o.a. het besluit en regeling houders van dieren, besluit en regeling diergeneeskundigen, etc. Per norm is vermeld welke wet- of regelgeving ten grondslag ligt aan de norm.

Sectoreisen kennen verschillende achtergronden. Een sectoreis kan zijn opgenomen om problemen in de productie te voorkomen (bijvoorbeeld smaakafwijkingen). Een sectoreis kan echter ook zijn opgenomen omdat het een belangrijk onderwerp is voor de Nederlands zuivelsector om aantoonbaar te maken hoe de Nederlandse melkgeitenhouderij op bepaalde onderdelen presteert, omdat consument en maatschappij hiernaar vragen of omdat klanten en afnemers hiernaar vragen.

Inhoudsopgave

KwaliGeit-programma

Indeling normen

Module 1 Bedrijf

- 1.1 Algemene bedrijfshygiëne
- 1.2 Ongediertebestrijding
- 1.3 Gewasbeschermingsmiddelen
- 1.4 Mest, afval en gevaarlijke stoffen
- 1.5 Bodembedekking/Strooiselmateriaal

Module 2 Diergeneesmiddelen

- 2.1 Aankoop
- 2.2 Bewaren
- 2.3 Toepassen
- 2.4 Bedrijfsbehandelplan (BBP)
- 2.5 Administratie diergeneesmiddelen
- 2.6 Administratie dierziekten
- 2.7 Markeren van dieren en separeren van melk

Module 3 Diergezondheid en -welzijn

- 3.1 Aanpak diergezondheid
- 3.2 Dierenwelzijn
- 3.3 Afzet slachtlammeren

Module 4 Voer en water

- 4.1 Aankoop, borging en administratie van voeders
- 4.2 Opslag van voeders en inkuil- en toevoegmiddelen
- 4.3 Voerkwaliteit
- 4.4 Waterkwaliteit

Module 5 Melkwinning en koeling

- 5.1 Inrichting van melkstal of melkplaats
- 5.2 Reiniging van de melkinstallatie
- 5.3 Onderhoud van de melkinstallatie
- 5.4 Hygiëne rondom het melken
- 5.5 Melk filteren
- 5.6 Melkkwaliteit
- 5.7 Opslag melk
- 5.8 Koeling melk
- 5.9 Inrichting tanklokaal
- 5.10 Reiniging melkkoeltank en tanklokaal
- 5.11 Onderhoud en controle koelinstallatie
- 5.12 Hygiëne melkkoeltank en tanklokaal
- 5.13 RMO laadplaats

6. Werkwijze Qlip

Met betrekking tot beoordelen en certificeren

7. BGA Hollandse Geitenkaas

(Optioneel)

Module I Bedrijf

Het gehele bedrijf heeft een ordelijke en nette uitstraling. Er worden maatregelen getroffen zodat bezoekers van het bedrijf zonder risico zich over het bedrijf kunnen bewegen. Door actief bezig te zijn met ongediertebestrijding wordt het risico op verspreiding van dierziekten zoveel als mogelijk is geminimaliseerd. Er wordt verantwoord omgegaan met gevaarlijke stoffen zodat er geen gevaarlijke situatie ontstaan voor mens, dier of product.

I.1 Algemene bedrijfshygiëne

I.1.1 Het gehele bedrijf (incl. erf) is ordelijk en schoon.

I.1.2 Voor bezoekers die bedrijfsmatig gebouwen betreden waar geiten zijn gehuisvest, zijn de volgende zaken gebruiksklaar aanwezig en worden deze zaken toegepast:

- schone bedrijfskleding;
- dicht en schoon schoeisel.
- Bedrijfskleding hangt op een locatie die benaderd kan worden zonder dat eerst ruimten moeten worden betreden waar geiten zijn gehuisvest, of waar voer is opgeslagen.

I.1.3 Een ontsmettingsmogelijkheid voor schoeisel is aanwezig. Deze wordt toegepast in het geval van calamiteiten (bijv. uitbreken van veewetziekten).

I.2 Ongediertebestrijding

I.2.1 Op het gehele bedrijf wordt overlast van ongedierte voorkomen.

I.2.2 Ongediertebestrijdingsmiddelen worden opgeslagen en gebruikt conform etiket en zonder gevaar voor de veiligheid van melk, voer en geiten.

I.2.3 Alleen in de EU of NL toegelaten ongediertebestrijdingsmiddelen worden gebruikt.

I.3 Gewasbeschermingsmiddelen

I.3.1 Gewasbeschermingsmiddelen worden opgeslagen en gebruikt conform het etiket en zonder gevaar voor de veiligheid van melk, voer en geiten.

I.3.2 Alleen in de EU of NL toegelaten gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt.

I.3.3 De op het etiket vermelde wachttijd van het gewasbeschermingsmiddel wordt aangehouden.

I.4 Mest, afval en gevaarlijke stoffen

I.4.1 Mest, afval en gevaarlijke stoffen worden zodanig opgeslagen, gebruikt en verwijderd dat zij geen gevaar vormen voor de diervoeders, de melkwinning, de bewaring van melk en de geiten.

I.4.2 Kadavers worden afgedekt zodat ze niet zichtbaar en toegankelijk zijn voor passanten, honden, vogels, knaagdieren etc. Daarnaast dient de (tijdelijke) opslag van kadavers zodanig te zijn dat ze geen risico vormen voor de aanwezige levende dieren op het bedrijf.

I.5 Bodembedekking/strooiselmateriaal

I.5.1 Het gebruik van compost of voorafgaand aan de toepassing gecomposteerd materiaal als strooisel of stalbodembedekkingsmateriaal is niet toegestaan.

Module 2 Diergeneesmiddelen

Op het melkgeitenbedrijf wordt verantwoord en transparant omgegaan met diergeneesmiddelen. Het is volledig transparant welke middelen zijn voorgeschreven door de GVP-dierenarts of geborgde rundveedierenarts (zie ook 3.1.2) en bij welke dieren middelen zijn toegediend. Onnodig of verkeerd gebruik kan leiden tot risicovolle situaties op het gebied van diergezondheid of resistentievorming.

2.1 Aankoop

- 2.1.1 Bij gebruik van diergeneesmiddelen zijn op het geitenbedrijf aankoopnota's of logboekformulieren aanwezig (min. van de laatste 3 maanden) met daarop alle geleverde diergeneesmiddelen.
- 2.1.2 Nota's of logboekformulieren van voorgeschreven diergeneesmiddelen zijn:
  - gespecificeerd naar diersoort;
  - middelen met wachttermijn;
  - middelen die op specifiek recept door de GVP-dierenarts of geborgde rundveedierenarts zijn voorgeschreven.
- 2.1.3 Van ieder geleverd diergeneesmiddel is ten minste het volgende vastgelegd:
  - de datum van de levering;
  - de naam en/of het registratienummer van het middel;
  - de hoeveelheid;
  - de naam en het adres van de leverancier/GVP-dierenarts of geborgde rundveedierenarts;
  - de naam van de ontvanger;
  - de diersoort waarvoor het middel bestemd is.
- 2.1.4 UDD/UDA middelen voor toepassing bij de geiten worden uitsluitend na diagnose door en op recept van de GVP-dierenarts of geborgde rundveedierenarts voorgeschreven en afgegeven aan de geitenhouder.
- 2.1.5 URA middelen worden uitsluitend na diagnose door en op recept van de GVP-dierenarts of geborgde rundveedierenarts voorgeschreven. Aankoop geschied uitsluitend bij de dierenarts of erkende diergeneesmiddelenhandelaar.

2.2 Bewaren

- 2.2.1 Bewaring van alle diergeneesmiddelen gebeurt volgens bewaarvoorschrift (etiket/bijsluiter) met inachtneming van houdbaarheid, aanprikkdatum wordt geregistreerd. Bewaring is ordelijk en schoon in een afsluitbare kast of koelkast. Zodanig dat overige zaken in de kast de diergeneesmiddelen niet kunnen beïnvloeden of bevuilen.
- 2.2.2 Op het bedrijf zijn alleen diergeneesmiddelen aanwezig met een REG NL, NL of EU registratie of van registratie vrijgestelde diergeneesmiddelen.
- 2.2.3 Op het bedrijf zijn geen verboden middelen (bijv. wettelijk niet toegelaten melkproductie-stimulerende middelen of groeibevorderaars) en middelen zonder bovengenoemde registratie aanwezig.
- 2.2.4 Op het bedrijf zijn geen UDD-middelen aanwezig, uitgezonderd UDD-middelen, zijnde antibiotica, die op het bedrijfsbehandelplan zijn vermeld, of welke zijn voorgeschreven voor één behandeling na diagnose door de GVP-dierenarts of geborgde rundveedierenarts van het te behandelen dier.
- 2.2.5 Geregistreerde diergeneesmiddelen hebben zichtbaar een registratienummer op het etiket staan (REG NL, NL of EU).

- 2.2.6 UDD/UDA-middelen zijn voorzien van een etiket van de GVP-dierenarts of geborgde rundvee-dierenarts dat ten minste vermeldt:
- de naam en het adres van de praktijk;
  - de naam van de ontvanger;
  - de datum van afgifte.

- 2.2.7 URA-middelen zijn tevens voorzien van een etiket van de GVP-dierenarts of geborgde rundvee-dierenarts, erkende apotheek of erkende handelaar dat ten minste vermeldt:
- de naam en het adres van de praktijk, apotheek of handelaar;
  - de naam van de ontvanger;
  - de datum van afgifte.

2.3 Toepassen

- 2.3.1 Materiaal dat wordt gebruikt om diergeneesmiddelen toe te dienen is schoon en verkeert in goede staat (spuiten, naalden, drinkflessen, dipbekers, etc.). Voor het toedienen van een diergeneesmiddel is de oppervlakte waar het wordt toegediend (spenen, huid, etc.) schoongemaakt.

- 2.3.2 Er worden uitsluitend diergeneesmiddelen toegepast, die geregistreerd zijn voor geiten (EU, NL of REG NL).

- 2.3.3 Diergeneesmiddelen worden toegepast conform het actuele Bedrijfsbehandelplan welke is opgesteld door de GVP-dierenarts of geborgde rundveedierenarts, of volgens schriftelijke aanwijzingen van de GVP-dierenarts of geborgde rundveedierenarts.

- 2.3.4 Indien sprake is van off-label-use (cascaderegeling), dan worden de middelen toegepast conform de schriftelijke verklaring van de GVP-dierenarts of geborgde rundveedierenarts.

- 2.3.5 Indien gebruik gemaakt wordt van dip- en spraymiddelen met een desinfecterende werking, dan dient het middel te zijn geregistreerd als biocide. Het gebruik van dip- en spraymiddelen geschiedt conform voorschrift.

- 2.3.6 Hormonen
De geitenhouder maakt geen gebruik van hormonen en/of hormoonpreparaten, uitgezonderd:
- in geval van medische noodzaak, bijvoorbeeld bij het afdrijven van de nageboorte, het opheffen van schijndracht of vruchtbaarheidshormonen;
  - in geval van kunstmatige inseminatie of fokkerij.
-
-

Indien gebruik gemaakt wordt van hormonen dient ten minste van iedere toepassing te worden vastgelegd:

- de datum van de toepassing;
- de naam en/of het identificatienummer van de geit;
- de naam van het toegepaste middel.

2.4 Bedrijfsbehandelplan (BBP)

- 2.4.1 De geitenhouder laat een bedrijfsspecifiek behandelplan opstellen door de GVP-geitendierenarts of geborgde rundveedierenarts. Bij verandering van dierenarts wordt een nieuw BBP opgesteld. Het BBP is te allen tijde beschikbaar en de verzorger van de geiten is aantoonbaar op de hoogte van de plannen. Het BBP is gebaseerd op de meest recente versie van het Formularium Geiten.

- 2.4.2 Het BBP worden iedere 12 maanden geëvalueerd met de GVP-geitendierenarts of geborgde rundveedierenarts en indien nodig bijgesteld. Het meest actuele plan is niet ouder dan 12 maanden.

- 2.4.3 Het BBP worden minimaal 24 maanden bewaard. De periode tussen twee opeenvolgende BBP's is niet langer dan 12 maanden.

2.5 Administratie van diergeneesmiddelen

- 2.5.1 Op het geitenbedrijf is een sluitend administratiesysteem aanwezig van alle toegepaste diergeneesmiddelen.
- 2.5.2 De geitenhouder is vrij in de keuze van het systeem voor administratie diergeneesmiddelen, mits dit:
- gekoppeld kan worden aan de administratie van dierziekten (zie paragraaf 2.6);
  - altijd beschikbaar is;
  - ordelijk, volledig en leesbaar wordt bijgehouden;
  - altijd een sluitende voorraad heeft, van aankoop tot en met toepassing en/of verlies.
- 2.5.3 Het systeem voor administratie diergeneesmiddelen omvat tenminste:
- de afgelopen 5 jaar;
  - diergeneesmiddelen:
  - UDD-, UDA- en URA-middelen;
  - middelen met wachttermijn;
  - middelen die op specifiek recept door de GVP-dierenarts of geborgde rundveedierenarts zijn voorgeschreven.
  - alle behandelingen bij geiten, met inbegrip van de behandelingen door de GVP-dierenarts of geborgde rundveedierenarts.
  - middelen voorgeschreven voor geiten die zijn gebruikt bij andere diersoorten
- 2.5.4 In de administratie diergeneesmiddelen zijn tenminste vastgelegd:
- de datum van behandeling;
  - bij melkgevende en drachtige geiten en fokbokken het individuele nummer van het behandelde dier (in andere gevallen het aantal en het soort behandelde dieren);
  - de aandoening;
  - de naam of het registratienummer van het toegediende middel;
  - de toegediende hoeveelheid;
  - de werkelijk toe te passen wachttermijn bij de betreffende geit (al dan niet in overleg met de dierenarts). Deze is minimaal gelijk aan de wachttermijn die op het Bedrijfsbehandelplan is vermeld, of is voorgeschreven door de GVP-dierenarts of geborgde rundveedierenarts.
- 2.5.5 Indien sprake is van off-label-use (cascaderegeling), is een schriftelijke verklaring van de GVP-dierenarts of geborgde rundveedierenarts aanwezig voor het toepassen van deze middelen. In deze verklaring is minimaal opgenomen:
- de indicatie voor het gebruik van het diergeneesmiddel;
  - naam of diernummer of dier/groepsort;
  - de duur van behandeling;
  - de datum van onderzoek;
  - de diergeneeskundige motivatie voor het gebruik van het diergeneesmiddel.

2.6 Administratie dierziekten

- 2.6.1 Op het geitenbedrijf is een administratiesysteem aanwezig van het optreden van dierziekten bij geiten op het bedrijf. De administratie voldoet aan de onderstaande criteria:
- omvat de afgelopen 5 jaar;
  - alle dierziekten worden genoteerd;
  - kan gekoppeld worden aan de administratie van de gebruikte diergeneesmiddelen (zie ook paragraaf 2.4.1);
  - is altijd beschikbaar;
  - is ordelijk, volledig en leesbaar.
- 2.6.2 In de administratie dierziekten zijn ten minste vastgelegd:
- de datum van het optreden van de aandoening;
  - de naam en/of het geitnummer van het betreffende dier bij een individuele ziekte en het aantal en het soort geiten bij ziekte onder een bepaald koppel geiten;
  - de aandoening.

2.7 Markeren van dieren en separeren van melk

- 2.7.1 In de melkstal of het tanklokaal is een duidelijk leesbare beschrijving aanwezig omtrent de vaste werkwijze die wordt gevolgd met betrekking tot zieke melkgeiten, melkgeiten die zijn behandeld met een diergeneesmiddel met een wachttermijn en melkgeiten waarvan de biest uitgehouden moet worden.
- 2.7.2 De vaste werkwijze bevat tenminste een beschrijving van:
- de werkwijze om zieke en/of behandeld melkgeiten en melkgeiten waarvan de biest uitgehouden moet worden tijdens het melken goed te herkennen (wijze van markeren);
- de werkwijze voor het apart houden van niet te leveren melk en biest;
- de werkwijze om te voorkomen dat resten van niet te leveren melk in de tank komen (bijv. naspoelen, de betreffende geiten met de hand of als laatste melken);
- de bestemming van niet te leveren melk;
- in welk administratiesysteem de zieke dieren, de toegepaste diergeneesmiddelen en de geboortes zijn vermeld.
- 2.7.3 Uit te houden melk. In de melkstal is een lijst aanwezig met daarop aangegeven van welke geiten de melk gesepareerd moet worden. Melk van deze dieren wordt niet geleverd. Op de lijst zijn minimaal vermeld:
- zieke geiten
- attentiedieren
- geiten die zijn behandeld met een middel met een wachttermijn*
- geiten waarvan de melk om andere redenen gesepareerd wordt.
- * Melk van geiten die zijn behandeld met één of meer diergeneesmiddel(en) met een wachttermijn wordt gedurende de gehele wachttermijn niet geleverd en/of verwerkt. Hierbij worden minimaal de voorgeschreven wachttermijnen in acht genomen. In specifieke gevallen wordt in overleg met de GVP-dierenarts of geborgde rundveedierenarts, of wanneer dit blijkt uit een analyse van een melkmonster, een aangepaste wachttermijn aangehouden (bijv. in geval van behandelen van ernstig zieke dieren of bij gebruik van een combinatie van middelen).*
- 2.7.4 Uithouden van biest. Biest van vers afgelammerde geiten wordt ten minste 3 dagen na aflammeren uitgehouden.
- 2.7.5 Markeren van dieren. Dieren waarvan de melk/biest moet worden uitgehouden, worden zichtbaar gemerkt, dit geldt ook bij automatische dierherkenning in de melkstal (bijv. door een streep met een markeerstift op het uier of een gekleurd bandje aan poten).
- 2.7.6 Werkwijze tijdens het melken. Indien mogelijk worden geiten waarvan de melk/biest gesepareerd wordt, met de hand of als laatste gemolken. In alle andere gevallen worden na iedere separatie het gebruikte melkstel, de lange melkslang en een eventueel aanwezig melkglas of melkmeter gespoeld met leidingwater of bronwater.
- 2.7.7 Administratie uit te houden melk en biest. Geitenhouder houdt een registratie bij van de dieren waarvan de melk/biest wordt uitgehouden/niet wordt geleverd en/of verwerkt. De administratie is beschikbaar van het voorgaande en lopende kalenderjaar.

Module 3 Diergezondheid en -welzijn

Een gezonde veestapel is de basis voor een gezond bedrijf en resultaat. Alert zijn op mogelijke verschijnselen van dierziekten en tijdig actie ondernemen is daarbij van groot belang. De GVP-dierenarts of geborgde rundveedierenarts waarmee u de één-op-één relatie heeft, ondersteunt u daarbij. Een goede verzorging van al uw dieren is noodzakelijk.

3.1 Aanpak diergezondheid

3.1.1 Aangifteplichtige en overige dierziekten

- Bij enige verdenking van een aangifteplichtige ziekte zoals Brucellose, Tuberculose, MKZ, Scrapie/TSE, Blauwtong of Q-koorts wordt onmiddellijk de GVP-dierenarts of geborgde rundveedierenarts en de ontvanger van boerderijgeitenmelk hiervan in kennis gesteld en worden de desbetreffende wettelijke bepalingen nageleefd.
- Bij een positieve bevestiging van CL, na CL onderzoek, wordt onmiddellijk de GVP-dierenarts of geborgde rundveedierenarts en de ontvanger van boerderijgeitenmelk hiervan in kennis gesteld.
- De melk van scrapie/TSE-verdachte dieren, op grond van klinische verschijnselen en/of onderzoek, wordt niet geleverd en/of verwerkt. Op het bedrijf is hiervoor een diergeneeskundige verklaring aanwezig, welke niet ouder is dan 12 maanden, welke wordt afgegeven door de GVP-dierenarts of geborgde rundveedierenarts dan wel de GD, en de geitenhouder. De verklaring omvat tenminste de volgende onderdelen:
  - De melk is niet afkomstig van een kudde waar op het moment van productie een dier verdacht is van klassieke scrapie;
  - De melk is niet afkomstig van dieren die n.a.v. een bevestiging van klassieke scrapie geruimd moeten worden (annex VII van de TSE verordening 999/2001)
- Bij besmetting van besmettelijke dierziekten en/of zoönosen op het melkgeitenbedrijf worden de verplichte maatregelen uit het hygiëneplan voor melkgeiten, zoals opgenomen in de dan geldende Regeling tijdelijke maatregelen dierziekten, nageleefd.

3.1.2 Identificatie en Registratie geiten

- Met betrekking tot de identificatie en registratie van geiten houdt de geitenhouder zich aan de 'Regeling identificatie en registratie van dieren' van het ministerie van EZ en Verordening Nr. 21/2004 van de Europese Raad.
- Het geitenbedrijf is geregistreerd als geitenbedrijf en in bezit van een UBN-nummer.

3.1.3 Caseous Lymphadenitis (CL)

Situatie t/m 30 juni 2020:

Het geitenbedrijf is in het bezit van:

- een bewijs van de Gezondheidsdienst voor Dieren (GD), welke niet ouder is dan 24 maanden, dat het bedrijf deelneemt aan het officiële CL-bestrijdingsprogramma, of
- een bewijs van de Nederlandse Schapen- en geiten Fokkers Organisatie (NSFO), welke niet ouder is dan 24 maanden, dat het bedrijf deelneemt aan het onderdeel CL van het programma van NSFO ter bestrijding van zwoegerziekte, CAE en CL, of
- een eigen verklaring van GVP-dierenarts of geborgde rundveedierenarts en geitenhouder, welke niet ouder is dan 12 maanden, waaruit blijkt dat:
  - de GVP-dierenarts of geborgde rundveedierenarts bij inspectie geen geiten heeft geconstateerd met klinische verschijnselen van CL en
  - de geitenhouder het afgelopen jaar geen geiten heeft geconstateerd met klinische verschijnselen van CL.

Situatie vanaf 1 juli 2020

- Het bedrijf neemt deel aan het CL-vrij certificeringsprogramma van de Gezondheidsdienst voor Dieren of een gelijkwaardig programma.
- Vanaf 31 december 2020 beschikt het geitenbedrijf minimaal over de status CL-Vrij/Verdacht/Besmet/Observatie.
- Na afloop van ieder kwartaal wordt getoetst, of aan de voorwaarden wordt voldaan.

3.1.4 GVP Dierenarts of geborgde rundvee Dierenarts

- Iedere dierenarts van wie de geitenhouder met betrekking tot geiten diensten betreft, werkt conform de regeling GVP-code voor melkgeitenhouderij (Goede Veterinaire Praktijkuitoefening) van de KNMvD, is gecertificeerd als geborgde rundveedierenarts of voldoet aan een aantoonbaar gelijkwaardige regeling.

De geitenhouder heeft een 1 op 1 relatie met een GVP-melkgeitenhouderij geregistreerde dierenarts (= GVP-dierenarts) of de geborgde rundveedierenarts met betrekking tot diensten betreffende de geiten. Dit wordt schriftelijke vastgelegd in een ondertekende overeenkomst. De inhoud van de overeenkomst dient overeen te komen met het model zoals weergegeven op de website www.ngzo.nl.

Diensten zijn (o.a.):

- het stellen van een diagnose;
- het behandelen van geiten op het bedrijf;
- het toepassen/voorschrijven en/of leveren van UDD, UDA en URA-middelen
- het uitvoeren van veterinaire begeleiding (zie 3.1.6)
- het opstellen en jaarlijks evalueren van het bedrijfsbehandelplan

De geitenhouder geeft de dierenarts inzage in alle relevante informatie zodat de dierenarts bovengenoemde werkzaamheden correct kan uitvoeren.

3.1.5 Q-koorts

- Indien op het geitenbedrijf buitenlandse geiten zijn aangevoerd, is het geitenbedrijf in bezit van:
  - een verklaring van de Gezondheidsdienst voor Dieren (GD) en geitenhouder, of
  - een verklaring van dierenarts en geitenhouder, waaruit blijkt dat:
    - alle aangevoerde buitenlandse geiten afkomstig zijn van een bedrijf dat negatief test op basis van de Nederlandse tankmelktest;
    - alle aangevoerde buitenlandse geiten tijdig en volledig tegen Q-koorts zijn gevaccineerd, met een in Nederland (voorlopig) toegelaten vaccin, voordat deze aan de bestaande veestapel worden toegevoegd. De vaccinatie van elke individuele geit is tijdig geregistreerd in de I&R centrale databank.

3.1.6 Veterinaire begeleiding

De dierenarts bezoekt het bedrijf minimaal éénmaal per kwartaal. De dierenarts zorgt voor verslaglegging van alle bezoeken. Een doordruk/kopie (evt. een digitaal afschrift) is op het bedrijf aanwezig. De dierenarts maakt hierbij gebruik van het hiervoor bestemde formulier, alle verplichte onderdelen op het formulier worden minimaal meegenomen.

3.2 Dierenwelzijn

3.2.1 Inrichting huisvesting. De stallen/ruimtes waarin melkgeiten, droge geiten, lammeren, bokken en overige geiten worden gehuisvest, verkeren in goede staat ter voorkoming van verwonding van de geiten (hekwerk, (rooster)vloeren, wanden, plafond, e.d.)

3.2.2 De stallen/ruimtes waarin melkgeiten, droge geiten, lammeren, bokken en overige geiten worden gehuisvest zijn functioneel passend bij het soort vee wat er in wordt gehuisvest.

3.2.3 Voor de geiten is voldoende ligruimte aanwezig. Norm bij een gangbaar potstalsysteem is 1,3 m² per aanwezige melkgeit. Bij een bestaande stal met roostervloer bedraagt deze norm 1,1 m² per melkgeit. De oppervlakte per geit dient tijdens de controle aangetoond te kunnen worden middels bijvoorbeeld een bouwtekening en I&R gegevens.

3.2.4 Bij nieuwbouw of uitbreiding voor melkgeiten worden geen stallen met roostervloer meer gebouwd/ingericht.

3.2.5 De stallen waarin de geiten worden gehuisvest, zijn voldoende geventileerd en voldoende verlicht.

- 3.2.6 Hygiëne huisvesting. De stallen/ruimtes waarin melkgeiten, droge geiten, lammeren, bokken en overige geiten worden gehuisvest zijn schoon. Vloeren, roosters en/of potstallen zijn niet ernstig bevuild. De plaatsen waar het vee ligt zijn schoon en droog.
- 3.2.7 Schone ruimte voor zieke dieren. Op het bedrijf is een schone (zonodig ontsmette) ruimte aanwezig, waarin zieke geiten apart van de melkgevende dieren gehuisvest kunnen worden. In deze ruimte hebben de geiten een schone en droge ligplaats en toegang tot drinkwater van goede kwaliteit.
- 3.2.8 De voedings- en verzorgingstoestand van melkgeiten en droge geiten is voldoende. Het vee is schoon en niet verwaarloosd.
- 3.2.9 De voedings- en verzorgingstoestand van de lammeren, bokken en jongvee en overige geiten is voldoende. Het vee is schoon en niet verwaarloosd.
- 3.2.10 De melkgeiten en droge geiten hebben toegang tot drinkwater van goede kwaliteit.
- 3.2.11 De lammeren, bokken en overige geiten hebben toegang tot drinkwater van goede kwaliteit.
- 3.2.12 Dieren worden niet blootgesteld aan handelingen die onnodig pijn of letsel veroorzaken dan wel die de gezondheid en/of welzijn van het dier benadeeld.
- 3.2.13 Lammeren worden verdoofd onthoord en er wordt langwerkende pijnbestrijding toegepast na het onthoornen, conform het Bedrijfsbehandelplan.
- 3.2.14 Huisvesting overige diersoorten. Bedrijfsmatig gehouden rundvee, varkens en pluimvee of andere diersoorten worden gescheiden van de geiten gehuisvest.
- 3.2.15 Lammersterfte. De melkgeitenhouder is verantwoordelijk voor het sterftepercentage van alle op zijn bedrijf geboren lammeren, tot een leeftijd van 21 dagen na de melddatum, ongeacht de afvoer/ verblijfplaats. Het lammersterfte-percentage van het melkgeitenbedrijf ligt onder de actiewaarde. Na afloop van ieder kwartaal wordt getoetst of het rollend jaargemiddelde onder de actiewaarde ligt. Indien het lammersterfte-percentage hoger is dan de actiewaarde wordt de geitenhouder geïnformeerd over de voor hem geldende inspanningsverplichting.

Tevens wordt de geitenhouder geïnformeerd als zijn rollend jaargemiddelde in het signaleringsgebied ligt. De signalerings- en actiewaarden zijn onderstaand vermeld.

Kwartaal	Signaleringsgebied	Actiegebied
2018 kwartaal 4 t/m 2020 kwartaal 3	> 12,3% - 19,6%	> 19,6%
Vanaf 2020 kwartaal 4	> 9,3% - 12,3%	> 12,3%

3.3 Afzet slachtlammeren

3.3.1 Afzet slachtlammeren

- Het geitenbedrijf is in het bezit van een eigen verklaring van de geitenhouder waaruit blijkt dat slachtlammeren goed worden verzorgd en in een betrouwbaar kanaal worden afgezet. Het euthanaseren van gezonde dieren valt niet onder deze kwalificatie.
- De geitenhouder moet de eigen verklaring kunnen onderbouwen door:
  - Gegevens uit de I&R centrale databank
  - Facturen van de afzet van lammeren
  - Overzichten Rendac

3.3.2 Afmesten bokjes op biologische bedrijven

- Deze norm wordt bij de beoordeling van Qlip alleen meegenomen indien het geitenbedrijf een biologische bedrijfsvoering heeft.
- Het geitenbedrijf is verplicht om minimaal een bepaald percentage van de geboren bokjes in een kalenderjaar biologisch af te (laten) mesten. De jaarlijkse percentages hiervoor zijn onderstaand vermeld.

Jaar	Min. Percentage
2020	50%
2021	75%
2022	100%

- Geitenbokjes die rechtstreeks van het bedrijf worden afgevoerd voor een slachterij- of exportbestemming dienen een minimale leeftijd van 21 dagen te hebben.
- De geitenhouder is in het bezit van een overzicht waaruit blijkt dat aan bovenstaande normvoorschriften wordt voldaan.
- De geitenhouder moet dit overzicht kunnen onderbouwen door:
  - Gegevens uit de I&R centrale databank
  - Overzichten Rendac
  - Kopie Skal-certificaat van de UBN's waar de bokjes biologisch worden afgemest (indien van toepassing)

Module 4 Voer en water

Goed voor uw dieren zorgen betekent ook het verstrekken van verantwoorde voeders die in een geborgde keten zijn geproduceerd. Van aankoop tot opslag is transparant welke producten van welke leverancier zijn aangekocht. Het water dat u op uw bedrijf gebruikt voor drinkwater voor het vee, of voor reiniging of spoelen is van goede kwaliteit. Veel bedrijven gebruiken hiervoor bronwater wat opgepompt wordt uit de grond. Ook hierbij is van belang te weten hoe de kwaliteit van het bronwater is. Middels onderzoeksrapporten krijgt u hiervan een goed beeld.

4.1 Aankoop, borging en administratie van voeders

- 4.1.1 Herkomst voer. Het voer voor de geiten dat is geleverd door productie- en/of handelsbedrijven, is afkomstig van een door NGZO erkend kwaliteitssysteem voor diervoederleveranciers. De erkende systemen zijn vermeld op de website www.ngzo.nl
- 4.1.2 Verzekeraarbaarheid veevoerbedrijven. Voer voor geiten dat is geleverd door productie- en/of handelsbedrijven, is uitsluitend afgenomen van bedrijven die in het bezit zijn van een adequate Aansprakelijkheidsverzekering voor Bedrijven (AvB). Dit geldt niet voor aan- en verkoop van diervoeders tussen primaire agrarische bedrijven.
- 4.1.3 Administratie van diervoeders. Op het geitenbedrijf is een administratie aanwezig van aan- en verkoop van voeders voor geiten. Deze administratie omvat nota's/bonnen/kwartaaloverzichten van minimaal de laatste drie maanden, aangevuld met administratie van voeders die op het bedrijf aanwezig zijn.
- 4.1.4 Herkomst van diervoeders. Op de aan- en verkoopnota's, kwartaaloverzichten of op naam gestelde afleverbonnen staat minimaal het volgende:
- de datum van de levering;
  - de naam en/of het registratienummer van het product;
  - de hoeveelheid;
  - de naam en het adres van de leverancier;
  - de naam en het adres van ontvanger.
- Vrijgesteld van administratie zijn:
- aan- en verkoop van diervoeders tussen primaire agrarische bedrijven, behalve de aankoop van in buitenland geteelde diervoeders en behalve de aankoop van gemengde voeders tussen primaire agrarische bedrijven;
  - eigen teelt, ook in het buitenland.
- 4.1.5 Aankoop van primaire bedrijven*: van alle aangekochte ruwvoeders wordt tenminste vastgelegd:
- de naam en het adres van de leverancier;
  - de naam van het product/productomschrijving;
  - de datum van de levering
  - de geleverde hoeveelheid
- * betreft boer-boer levering van onbewerkte producten

4.2 Opslag van voeders en inkuil- en toevoegmiddelen

- 4.2.1 De voor geiten bestemde voeders worden schoon en droog opgeslagen. De opslag voor voeders verkeert in goede staat.
- 4.2.2 De silo's voor de opslag van voeders, kunstmest e.d. zijn uniek genummerd/gemerkt.
- 4.2.3 Inkuil- en toevoegmiddelen worden overeenkomstig de toelatingsvoorwaarden in de diervoederwetgeving toegepast. Het geitenbedrijf beschikt over een vergunning van de NVWA, als het bedrijf zelf mengvoeders of voormengsels maakt.
- 4.2.4 Ongewenste vermenging bij de opslag en bij het voeren van verschillende typen voeders (bijv. voor verschillende diersoorten) wordt voorkomen.

4.3 Voerkwaliteit

- 4.3.1 Voer dat de melk (reuk, smaak, etc.), de verwerkbaarheid van melk, of diergezondheid nadelig kan beïnvloeden, wordt niet gevoerd aan melkgevende geiten.
- 4.3.2 Bij vermoedelijke of bewezen verontreiniging van voedermiddelen neemt de geitenhouder maatregelen ter voorkoming dat dit voer door het melkgevende geiten wordt opgenomen. Dit kan zowel structurele als incidentele situaties betreffen. Voer met ernstige schimmelvorming wordt niet gevoerd aan melkgevende geiten.
- 4.3.3 Voermachines, voergangen (m.n. onder het voer) en voerbakken zijn schoon.

4.4 Waterkwaliteit

- 4.4.1 Kwaliteit van het drinkwater. De geiten hebben vrij toegang tot drinkwater van goede kwaliteit. Water dat de melk of diergezondheid nadelig kan beïnvloeden, wordt niet verstrekt aan melkgevende geiten. Bij vermoedelijke of bewezen verontreiniging van het veedrinkwater (o.a. riooloverstort, stortplaats) neemt de geitenhouder maatregelen ter voorkoming dat dit water door de geiten wordt gedronken. Dit kan zowel structurele als incidentele situaties betreffen.
- 4.4.2 Hygiëne waterbakken. De binnenkant van alle drinkwaterbakken, incl. centrale vlotterbakken/opvangvaten, is schoon.
- 4.4.3 Kwaliteit van het water voor reiniging en koeling. Er wordt op het bedrijf uitsluitend gebruik gemaakt van leidingwater of goedgekeurd bronwater voor onderstaande onderdelen. Gebruik van oppervlaktewater (waaronder hemelwater) is niet toegestaan. De normen voor bronwater zijn in de onderstaande tabel weergegeven. Deze normen zijn van toepassing voor water dat voor onderstaande toepassingen wordt gebruikt:
- Reiniging van de melkinstallatie
  - Reiniging van de melkkoeltank
  - Voorkoeling van de melk*
  - Naspoelen van de installatie na gebruik van reinigingsmiddelen of desinfectiemiddelen**
  - Doorspoelen van de installatie na melkseparatie**
  - Wasgelegenheid tanklokaal**

Parameter	Norm voor reiniging	Norm voor voorkoeling
Ijzer	≤ 0,50 mg/l	≤ 2 mg/l
Mangaan	≤ 0,10 mg/l	≤ 1 mg/l
Nitraat	≤ 50 mg/l	≤ 50 mg/l
Nitriet	≤ 0,10 mg/l	≤ 0,10 mg/l
Hardheid	≤ 25° dH	≤ 25° dH
Zuurgraad	≥ 6 en ≤ 10 pH	≥ 6 en ≤ 10 pH
Chloride	≤ 150 mg/l	≤ 250 mg/l
Kiemgetal bij 22 °C	≤ 100 per ml	≤ 100.000 per ml
Colibacterien	< 1 per 100 ml	< 100 per 100 ml

* *Uitgezonderd dubbelwandige koelers of buizenkoelers zoals vermeld op www.ngzo.nl*

** *Water gebruikt voor door- of naspoelen of in wasgelegenheden voldoet aan de norm voor reiniging*

- 4.4.4 Frequentie van bronwateronderzoek. Bronwater wordt ten minste één keer per 12 maanden onderzocht. Het meest actuele rapport is niet ouder dan 12 maanden.
- 4.4.5. Bewaring van rapporten bronwateronderzoek. Van de laatste 24 maanden zijn de analyserapporten met een voldoende resultaat op het bedrijf aanwezig. De periode tussen 2 opeenvolgende rapporten is niet langer dan 12 maanden.

- 4.4.6 De monsterneming van het bronwater vindt op onafhankelijke wijze plaats. Bronwater wordt onderzocht in een laboratorium dat is geaccrediteerd door de Raad voor Accreditatie volgens ISO 17025. De onderzoeksparameters zijn opgenomen in de verrichtingenlijst behorende bij de genoemde accreditatie.

Module 5 Melkwinning en koeling

De productie en opslag van melk dient hygiënisch plaats te vinden in ruimtes die daarvoor geschikt zijn. Om de risico's op vervuiling of besmetting zo klein mogelijk te houden, is het van belang dat alle ruimtes voldoende schoon zijn en makkelijk schoon te maken zijn. De installatie voor het melken en koelen voldoet aan gestelde eisen en wordt regelmatig gecontroleerd door speciaal daarvoor opgeleide monteurs.

5.1 Inrichting van de melkstal of melkplaats

- 5.1.1 De vloeren en wanden van de melkstal zijn vlak afgewerkt.
- 5.1.2 Het plafond en/of dak van de melkstal is dicht en vlak afgewerkt.
- 5.1.3 In de melkstal is voldoende ventilatie met frisse lucht mogelijk.
- 5.1.4 De melkstanden zijn voldoende verlicht.
- 5.1.5 Er zijn alleen zaken in de melkstal aanwezig die nodig zijn bij het melken.

5.2 Reiniging van de melkinstallatie

- 5.2.1 De melkinstallatie en het gebruikte materiaal worden direct na iedere melkbeurt gereinigd.
- 5.2.2 Na gebruik van reinigingsmiddelen of desinfectiemiddelen wordt nagespoeld met leidingwater of bronwater.
- 5.2.3 Voor uitwendige reiniging van de melkinstallatie wordt geen oppervlaktewater gebruikt of water waarvan het vermoeden bestaat of bewezen is dat het verontreinigd is.
- 5.2.4 Installaties met een automatische reiniging zijn voorzien van een goed functionerende inspoelbeveiliging.

5.3 Onderhoud van de melkinstallatie

- 5.3.1 De onderhoudsbeurt van de melkinstallatie wordt verricht door een door de Stichting Kwaliteitszorg Onderhoud Melkinstallaties (KOM) gecertificeerde monteur of een monteur die is gecertificeerd volgens een aantoonbaar gelijkwaardige regeling.
- 5.3.2 De onderhoudsbeurt van de melkinstallatie wordt ten minste één keer per 12 maanden uitgevoerd. Het meeste actuele rapport is niet ouder dan 12 maanden. Uit het rapport blijkt dat de installatie voldoet aan de minimale eisen (deze eisen zijn vetgedrukt aangegeven op het onderhoudsrapport). Het onderhoudsrapport is voorzien van een KOM-nummer of de vermelding 'onderhoud (getoetst definitief)'.
- 5.3.3 Van elke installatie/melksysteem zijn van de laatste 24 maanden de meet- en adviesrapporten aanwezig waaruit blijkt dat de installatie voldoet aan de minimale eisen. De periode tussen twee opeenvolgende onderhoudsrapporten is niet langer dan 12 maanden.
- 5.3.4 Oppervlakten van de melkinstallatie die in contact kunnen komen met melk, zijn eenvoudig te reinigen.
- 5.3.5 De uitwendige staat van de melkinstallatie (o.a. tepelvoeringen, melkslangen, melkleidingen, opvangglazen, etc) is in orde.

5.4 Hygiëne rondom het melken

- 5.4.1 Tijdens het melken wordt schone bedrijfskleding gedragen.
- 5.4.2 Tijdens het melken wordt hygiënisch gewerkt. Hiervoor is in de buurt van de melkplaats een wasgelegenheid aanwezig.
- 5.4.3 De uier en de spenen zijn tijdens het melken schoon.
- 5.4.4 De melkstal wordt uitsluitend gebruikt om in te melken (geen vuil, afval, opslag of andere zaken aanwezig). Voor en na het melken is de melkstal schoon. Hiertoe worden voer-, melk- en mestresten direct na iedere melkbeurt verwijderd.
- 5.4.5 Overlast van vliegen en/of overig ongedierte in de melkstal of melkplaats wordt voorkomen.
- 5.4.6 Tijdens het melken worden de vloer-/melkstanden schoon gehouden. Als water wordt gebruikt, wordt geen oppervlaktewater gebruikt.
- 5.4.7 Het gebruikte materiaal (emmers, melkslangen en -stellen, e.d.) wordt direct na iedere melkbeurt gereinigd en schoon bewaard tot de volgende melkbeurt.
- 5.4.8 Het melken vindt niet plaats direct boven een open (mest)put of mestkelder.
- 5.4.9 Voor en na het melken zijn de melkstal of melkplaats en het materiaal voor het melken voldoende afgescheiden van de stal. Geiten hebben daartoe geen toegang.
- 5.4.10 Hygiëne overige apparatuur en materiaal. Buffervaten, warmteterugwinningsapparatuur en/of voorcoelers zijn schoon. Opvangvaten/-putten voor spoelwater dat wordt hergebruikt zijn van binnen en buiten schoon.
- 5.4.11 Personen met besmettelijke aandoeningen in relatie tot melk (waaronder TBC) komen niet in de melkstal en tanklokaal.

5.5 Melk filteren

- 5.5.1 Vóór iedere melkbeurt wordt een nieuw filter geplaatst. Direct na het beëindigen van het melken wordt het filter verwijderd. Filterdoeken worden niet gebruikt.
- 5.5.2 De melk wordt direct na het melken vóór de opslag in de melkkoeltank gefilterd.
- 5.5.3 Indien er gebruik gemaakt wordt van roestvaststalen filters, worden deze mee gereinigd.

5.6 Melkqualiteit

- 5.6.1 De melk wordt voor het melken gecontroleerd op afwijkingen. Afwijkende melk wordt niet geleverd voor verdere verwerking.
- 5.6.2 De geitenhouder informeert de ontvanger en/of verwerker van zijn Boerderijmelk en de bevoegde autoriteit als hij over informatie beschikt dat de veiligheid van de melk gevaar loopt. Tevens vermeldt hij hierbij de genomen maatregelen om risico's voor de eindgebruiker te voorkomen.
- 5.6.3 Als de hiervoor bedoelde informatie betrekking heeft op de aanwezigheid van bacteriegroei-remmende stoffen of een verhoogd kiemgetal in de melk, informeert de geitenhouder alleen de ontvanger en/of verwerker van zijn Boerderijmelk.

5.7 Opslag melk

- 5.7.1 Melk wordt bewaard in één of meer melkkoeltank(s). De melkkoeltank die gebruikt wordt, staat in zijn geheel in het tanklokaal, zodanig dat de RMO-chauffeur tijdens het laden toezicht kan houden op de tank en de RMO.

- 5.7.2 Melkkoeltanks die hoger zijn dan 1,5 meter, beschikken over een veilige en deugdelijke trap voor o.a. monstername of inspectie van de binnenzijde van de melkkoeltank. De trap is op een zodanige manier bevestigd aan de melkkoeltank of vloer, zodat er geen risico bestaat op wegglijden van de trap.
- 5.7.3 Afsluitingen en afsluitdoppen van de melkkoeltank zijn in goede staat. De melkkraan is voorzien van een dop.
- 5.7.4 Oppervlakten van de melkkoeltank die in contact kunnen komen met melk, zijn eenvoudig te reinigen.

Silotank (indien van toepassing)

- 5.7.5 Alle openingen van de silotank, zoals uitloopkraan, monsternamekraan, beluchting, melkinlaat en mangat bevinden zich in het tanklokaal. De roerwerkmotor is voorzien van een afsluitbare roestvaststalen kap. De roerwerkmotor,-stang en eventuele koppelstukken in leidingen zijn zodanig afgeschermd dat er geen toegang is voor onbevoegden.
- 5.7.6 De melkwacht en bedieningsapparatuur van de koeling van de silotank bevinden zich in het tanklokaal.
- 5.7.7 Er is een elektronische inspoelbeveiliging aanwezig bij de silotank.

5.8 Koeling melk

- 5.8.1 De melk wordt na het melken van de laatste geit binnen 3 uur gekoeld tot maximaal 4°C en bewaard tussen 0 en 4°C totdat de melk wordt opgehaald.
- 5.8.2 Bewaking temperatuur melkopslag. Alle melkkoeltanks die in gebruik zijn, worden bewaakt door een goed functionerende tankwacht, die ten minste de temperatuur, de werking van het roerwerk en de reiniging bewaakt.
- 5.8.3 De tankwacht bewaakt ten minste de temperatuur, de werking van het roerwerk en de reiniging. Bij vervanging van de tankwacht moet de nieuwe tankwacht zijn voorzien van een uitleesbaar geheugen.
- 5.8.4 Voorkoeling van de melk (indien van toepassing): Voor de voorcoeler wordt uitsluitend leidingwater of goedgekeurd bronwater gebruikt. Voor een aantal typen voorcoelers is een ontheffing afgegeven voor bronwateronderzoek en mag ook niet onderzocht bronwater gebruikt worden of een ander koelmedium. Een actuele lijst van betreffende voorcoelers is te downloaden op www.ngzo.nl.

5.9 Inrichting tanklokaal

- 5.9.1 Het tanklokaal is een afdoende gesloten ruimte en wordt uitsluitend gebruikt voor de opslag van melk. Indien een direct aan het tanklokaal grenzende ruimte niet volledig van het tanklokaal is afgescheiden, voldoet ook deze ruimte aan de eisen van het tanklokaal.
- 5.9.2 Het tanklokaal is voorzien van een wasgelegenheid met water van drinkwaterkwaliteit.
- 5.9.3 De eventuele opslag van reinigings- en (speen)desinfectiemiddelen in het tanklokaal is ordelijk. Alleen een werkvoorraad van deze middelen is toegestaan.
- 5.9.4 Dieren worden uit het tanklokaal geweerd.
- 5.9.5 De wanden, de vloer en het plafond van het tanklokaal zijn vlak afgewerkt.
- 5.9.6 De afvoerputjes in het tanklokaal die in verbinding staan met een mestput of rioolleiding, beschikken over een stankafsluiter.

- 5.9.7 In het tanklokaal is voldoende ventilatie mogelijk bij gesloten deuren (ten minste één ventilatieopening). Ventilatie met stallucht vindt niet plaats.
- 5.9.8 Het tanklokaal is goed verlicht (ten minste één TL-lamp met voldoende lichtopbrengst of gelijkwaardige verlichting). De bovenkant (het mangat) en de voorkant (melkkraan) van de tank zijn voldoende verlicht.
- 5.9.9 Alle verlichting in het tanklokaal of boven spoelbakken in een andere ruimte dan het tanklokaal, is voldoende beschermd tegen breuk. Een glazen afscherming van de verlichting is niet toegestaan.
- 5.9.10 Indien zuivelbereiding in het tanklokaal plaatsvindt, wordt tevens voldaan aan de controle-eisen van het COKZ.

5.10 Reiniging melkkoeltank en tanklokaal

- 5.10.1 De melkkoeltank(s) word(en)t direct na iedere leging gereinigd.
- 5.10.2 Na de reiniging wordt de melkkoeltank voldoende gedraineerd (afvoer van restwater).
- 5.10.3 Voor de uitwendige reiniging van de melkkoeltank en het tanklokaal wordt geen oppervlaktewater gebruikt of water waarvan het vermoeden bestaat of bewezen is dat het verontreinigd is.

5.11 Onderhoud en controle koelinstallatie

- 5.11.1 Het onderhoud van de koelinstallatie wordt verricht door een door Stichting Kwaliteitszorg Onderhoud Melkinstallaties (KOM) gecertificeerde monteur of een monteur die is gecertificeerd volgens een aantoonbaar gelijkwaardig regeling.
- 5.11.2 De onderhoudsbeurt van iedere op het bedrijf aanwezige en gebruikte melkkoeltank en de bijbehorende (rand)apparatuur wordt ten minste één keer per 12 maanden uitgevoerd. Het actuele rapport is niet ouder dan 12 maanden. Uit het rapport blijkt dat de installatie voldoet aan de minimale eisen. De normen zijn gemerkt aangegeven op het onderhoudsrapport. Het onderhoudsrapport moet voorzien zijn van een KOM-nummer of de vermelding 'onderhoud (getoetst definitief)'.
- 5.11.3 Van iedere melkkoeltank die gebruikt wordt, zijn van de laatste 24 maanden de meet- en adviesrapporten aanwezig waaruit blijkt dat de installatie voldoet aan de minimale eisen. De periode tussen twee opeenvolgende onderhoudsrapporten is niet langer dan 12 maanden.

5.12 Hygiëne melkkoeltank en tanklokaal

- 5.12.1 Het tanklokaal is schoon met inbegrip van alle daarin aanwezige materialen/zaken.
- 5.12.2 Bij alle melkkoeltanks die gebruikt worden, zijn de afsluitring, de binnenzijde van het deksel, de melkkraan/monsternamekraan en de blind- en/of de spoeldop schoon.
- 5.12.3 Afval wordt opgeslagen in een gesloten emmer. Vuile kleding en/of vuile melkdoeken zijn niet in het tanklokaal aanwezig.
- 5.12.4 Indien de tank melk bevat, is het mangat/vulgat gesloten, tenzij openen absoluut nodig is (zoals bij bovenzijde van de tank tijdens het melken of bij laden van de melk door de RMO).
- 5.12.5 Overlast van vliegen en/of overig ongedierte in het tanklokaal wordt voorkomen.

5.13 RMO-laadplaats

5.13.1 De RMO-laadplaats is geheel verhard.

5.13.2 De RMO-laadplaats is zodanig van omvang, dat de RMO er tijdens het laden probleemloos in zijn geheel op past. De chauffeur heeft voldoende ruimte om het tanklokaal vanuit zijn cabine te bereiken. Deze route is goed begaanbaar en verhard.

5.13.3 Onder alle weersomstandigheden is de RMO-laadplaats in zijn geheel schoon, inclusief de gehele route voor het uitrollen van de melkslang vanaf de RMO tot aan de aansluitkraan van de melkkoeltank.

6. Werkwijze Qlip

Met betrekking tot beoordelen en certificeren

Als melkgeitenhouder bent u een belangrijke schakel in het productieproces en bij het verantwoord produceren van melk. De ontvanger van boerderijmelk vraagt u om aantoonbaar te maken dat uw bedrijfsvoering op een aantal punten geborgd is. Dit kunt u aantoonbaar maken wanneer u beschikt over een erkenning van Qlip voor het KwaliGeit Protocol. Het Kwaligeit-handboek bevat de normen waar uw bedrijf aan moet voldoen om voor een erkenning van Qlip in aanmerking te komen, of te blijven. Qlip toetst de voorwaarden zowel tijdens het bedrijfsbezoek of op afstand vanuit kantoor. In de toelichting hieronder is beschreven hoe Qlip deze werkzaamheden uitvoert.

Bedrijfsbezoeken

Soorten beoordelingen

Er zijn verschillende soorten beoordelingen:

- Erkenningsbeoordeling: wordt uitgevoerd om een erkenning te verkrijgen.
- Toezichtsbeoordeling regulier: wordt uitgevoerd op bedrijven die beschikken over een erkenning.
- Toezichtsbeoordeling extra: dit betreft een extra tussentijdse steekproef op een aantal bedrijven.
- Herbeoordeling: wordt uitgevoerd nadat is vastgesteld dat een melkgeitenbedrijf niet in voldoende mate voldoet aan de gestelde normen.

Aankondiging van beoordelingen

Beoordelingen worden zowel aangekondigd als onaangekondigd uitgevoerd. Bij aangekondigde beoordelingen wordt u ongeveer 5 werkdagen voor de beoordeling gebeld om een afspraak te maken. Na het maken van een afspraak ontvangt u per email een bevestiging van de afspraak en een overzicht van de klaar te leggen documenten.

Bij onaangekondigde beoordelingen is het mogelijk dat u de middag van tevoren gebeld wordt om te melden dat de beoordelaar de daaropvolgende dag een beoordeling zal uitvoeren. Bij deze beoordelingen worden alle normen beoordeeld.

Het is ook mogelijk dat de beoordelaar zonder enige vorm van aankondiging op uw bedrijf verschijnt. In dit geval ligt het accent bij de beoordeling op normen met betrekking tot de inrichting, hygiëne en de administratieve documenten die altijd aanwezig dienen te zijn op het bedrijf (o.a. bedrijfsbehandelplan en administratie diergeneesmiddelen).

Werkwijze tijdens een beoordeling:

Tijdens een beoordeling loopt u samen met de beoordelaar over uw bedrijf. Gedurende deze rondgang wordt u in de gelegenheid gesteld om toe te lichten op welke wijze u invulling geeft aan de diverse normen. Na afloop neemt de beoordelaar samen met u de bevindingen door en ontvangt u de samenvatting van de beoordeling. In deze rapportage wordt vermeld op welke normen uw bedrijf mogelijk kan verbeteren of aan welke norm uw bedrijf niet voldoet. Indien wordt vastgesteld dat uw bedrijf aan een norm niet voldoet, wordt op het rapport vermeld hoe zwaar de tekortkoming weegt. De weging is onder andere afhankelijk van het risico op het gebied van melkqualiteit, voedselveiligheid, diergezondheid/dierwelzijn en verantwoord diergeneesmiddelengebruik.

Aan een tekortkoming kan één van onderstaande wegingen worden toegekend:

Verbeterpunt: incidentele afwijking van de norm. Geen risico, wel verbeteren voor volgende bezoek.

Kleine afwijking: minimale afwijking van de norm. Indien situatie blijft bestaan: risico op langere termijn voor kwaliteit en/of voedselveiligheid etc.

Grote afwijking: afwijking van de norm. Potentieel risico op kortere termijn voor kwaliteit en/of voedselveiligheid etc.

Ontoelaatbare afwijking: grove afwijking van de norm. Acuut risico voor kwaliteit en/of voedselveiligheid etc.

Bij afronding van de beoordeling ontvangt u een samenvatting van het beoordelingsrapport. De beoordelaar stuurt een digitale kopie van het beoordelingsrapport direct na afloop van de beoordeling door naar kantoor.

Medewerking en volledige uitvoering van de beoordeling:

Uw medewerking aan de beoordeling is van groot belang voor de correcte uitvoering en het volledig kunnen beoordelen van alle normen. Beoordelingen die niet volledig kunnen worden uitgevoerd, bijvoorbeeld als gevolg van onvoldoende medewerking van de veehouder voorafgaand aan, of tijdens de beoordeling, leiden tot de conclusie dat niet voldoende is aangetoond dat het bedrijf aan alle normen voldoet. Het niet volledig kunnen uitvoeren van een beoordeling wordt gerapporteerd als een grote afwijking.

Certificering

Certificering is het traject na de beoordeling waarbij wordt bepaald of uw bedrijf in aanmerking komt voor een erkenning of dat er herstelmaatregelen nodig zijn.

Als uw bedrijf in voldoende mate voldoet aan de normen ontvangt u bericht (brief of email) dat uw erkenning verleend of verlengd wordt.

Qlip status en beoordelingsfrequentie

Op basis van het opgestelde beoordelingsrapport wordt aan uw bedrijf een Qlip-status toegekend.

Er zijn drie statussen: groen, oranje, rood.

Qlip-status	Beoordelingsfrequentie	Toelichting	Herstel aantonen
Groen	Gemiddeld iedere 24 maanden	Max. 10 kleine afwijkingen	n.v.t.
Oranje	Herstelbeoordeling op korte termijn	>10 kleine afwijkingen of een of meerdere grote afwijkingen	Binnen 1 maand
Rood	N.v.t. (intrekking erkenning)	Ontoelaatbare afwijking	Via herintredersbeoordeling

Nadat bij een bedrijf voor de 2e keer binnen een periode van maximaal 48 maanden de status rood wordt toegekend en de erkenning wordt ingetrokken, komt het bedrijf minimaal een jaar onder verscherpt toezicht te staan en vinden binnen deze periode 2 onaangekondigde beoordelingen plaats (de kosten van deze beoordelingen worden door de zuivelonderneming mogelijk doorberekend aan de geitenhouder).

Afhandeling van afwijkingen en herstelperiode

Ontoelaatbare afwijkingen

Indien de beoordelaar vaststelt dat er sprake is van een ontoelaatbare afwijking op uw bedrijf, volgt direct intrekking van uw erkenning. Dit kan alleen hersteld worden door het opnieuw aanvragen van een erkenning. Bij de nieuwe erkenningsbeoordeling dient de ontoelaatbare afwijking opgeheven te zijn.

Grote afwijkingen

Indien er één (of meer) grote afwijkingen zijn vastgesteld, wordt u schriftelijk geïnformeerd over het herstellen van de afwijking(en). De hersteltermijn bedraagt maximaal 4 weken. Herstel kan aangetoond worden bij de herbeoordeling die direct na afloop van deze vier weken uitgevoerd wordt. Indien een grote afwijking niet binnen de hersteltermijn is opgelost volgt intrekking van de erkenning. Indien de afwijking alleen betrekking heeft op administratieve tekortkomingen (ontbreken van documenten) kunt u herstel aantonen door het opsturen van de kopieën van betreffende documenten. Hierover wordt u ook in dat geval schriftelijk geïnformeerd.

Kleine afwijking

Indien bij de beoordeling niet meer dan 10 kleine afwijkingen zijn vastgesteld, wordt niet direct actie van u verlangd, uw erkenning wordt dan verlengd. Zijn er echter meer dan 10 kleine afwijkingen vastgesteld dan wordt u schriftelijk geïnformeerd over het herstellen van deze afwijkingen. De hersteltermijn bedraagt ook hier maximaal 4 weken. Bij de herbeoordeling dient u bij voorkeur alle afwijkingen hersteld te hebben. Om uw erkenning te behouden dient u echter onder de grens van 10 kleine afwijkingen uit te komen.

Verbeterpunten

Niet direct actie nodig, wel verbeteren bij volgende beoordeling.

Herhaalde afwijking

De certificering bij Qlip houdt rekening met herhaalde afwijkingen (recidive). Kleine afwijkingen die bij een volgende beoordeling opnieuw worden vastgesteld, worden afgehandeld als een grote afwijking. Dit houdt in dat de afwijking binnen de daaropvolgende herstelperiode dient te worden opgelost.

Resultaat beoordeling uitgevoerd voor 1 januari

Tot en met 2016 is gewerkt met een puntensysteem om de weging van de tekortkomingen aan te geven, aangevuld met de weging 'basisvoorwaarde'. Bij de nieuwe werkwijze worden basisvoorwaarden en grote afwijkingen gelijkwaardig beschouwd en afgehandeld. Als er in het verleden opmerkingen zijn gemaakt met weging 1 of 2 punten worden die als verbeterpunt beschouwd, opmerkingen met weging 3, 4 of 5 punten worden als kleine afwijking gezien.

Administratieve toetsingen

Naast de fysieke beoordeling, bestaat ook de mogelijkheid dat bepaalde normen administratief worden getoetst bij Qlip. Tijdens de beoordeling hoeft u hiervoor dus geen informatie aan te leveren. De normen die op kantoor Qlip kunnen worden getoetst, zijn bijvoorbeeld de normen voor lammersterfte en vanaf 1-7-2020 de normen voor CL.

Indien u Qlip of uw ontvanger van Boerderijmelk gemachtigd heeft, hoeft u hiervoor zelf geen informatie aan te leveren. Qlip haalt, op basis van deze machtiging, de benodigde informatie op bij derden. Zodra wordt vastgesteld dat uw bedrijf aan één van de administratieve normen niet voldoet, wordt u daarover schriftelijk geïnformeerd. Tevens wordt op dat moment aangekondigd binnen welke termijn u weer aan de norm dient te voldoen. Indien u tijdig aantoonbaar weer te voldoen aan de norm behoudt u uw erkenning.

7. BGA Hollandse Geitenkaas

Beschermde Geografische Aanduiding

Het onderdeel BGA Hollandse Geitenkaas is optioneel in het KwaliGeit handboek, dit onderdeel is alleen van toepassing voor melkgeitenhouders die geitenmelk leveren voor verwerking tot BGA Hollandse Geitenkaas. De certificering en besluitvorming voor het onderdeel BGA vinden onafhankelijk van KwaliGeit plaats.

- 1.1 Graskuil of snijmaïs voor geiten is van Nederlandse origine. (Indien graskuil en snijmaïs gevoerd worden, dan zijn beide van Nederlandse origine.)
- 1.2 Op het geitenbedrijf is een administratie aanwezig (nota's, bonnen, kwartaaloverzichten minimaal van de laatste 3 maanden) van aan- en verkoop van graskuil en snijmaïs voor geiten.
- 1.3 Op de aan- en verkoopnota's, kwartaaloverzichten of op naam gestelde afleverbonnen staat minimaal het volgende:
  - de datum van de levering
  - de naam en/of het registratienummer van het product
  - de hoeveelheid
  - de naam en het adres van de leverancier
  - de naam en het adres van de ontvanger
  - de vermelding dat het product geteeld is in Nederland
- 1.4 De eigen teelt van graskuil en snijmaïs en kuilgras dient aangetoond te worden d.m.v. de meest recente Gecombineerde opgave.

Overige informatie

Voor vragen over het borgingsprogramma KwaliGeit kunt u de website raadplegen (www.ngzo.nl) of contact opnemen met de NGZO te Den Haag:

Nederlandse GeitenZuivel Organisatie (NGZO)

Van Stolkweg 31

2585 JN Den Haag

Tel.: +31(0)70 413 19 10

E-mail: info@ngzo.nl

Internet: www.ngzo.nl

Intellectueel eigendom

Het intellectueel eigendom van dit document berust bij de NGZO te Den Haag.

De inhoud van dit document mag alleen met toestemming van de NGZO aan derden worden overgedragen.

Aansprakelijkheid

De NGZO is zich volledig bewust van haar taken om een zo betrouwbaar mogelijke uitgave te verzorgen.

Voor eventueel in deze uitgave voorkomende onjuistheden kan de NGZO geen aansprakelijkheid aanvaarden.